

Portugal: coronavirus i turisme, dos grans enemics

- L'esclat de la pandèmia de la COVID-19 al març va provocar una aturada brusca de l'activitat turística a Portugal.
- Tot fa pensar que l'activitat del sector turístic es mantindrà feble en el conjunt del 2020, la qual cosa, atesa la importància del sector en el PIB, serà un llast important per al conjunt de l'economia portuguesa.

El turisme serà, inevitablement, un dels sectors més afectats per la pandèmia del nou coronavirus, atès que la ràpida propagació de la malaltia a escala mundial ha obligat a adoptar mesures extraordinàries de restricció a la mobilitat per part dels governs a tot el món. Aquestes mesures afecten de manera especialment severa el sector del turisme, on cal esperar caigudes històriques en els ingressos turístics i un impacte profund sobre el sector. En aquest article, analitzarem l'impacte de la pandèmia sobre el turisme a Portugal i el que aquesta situació comporta per al sector durant l'any 2020.

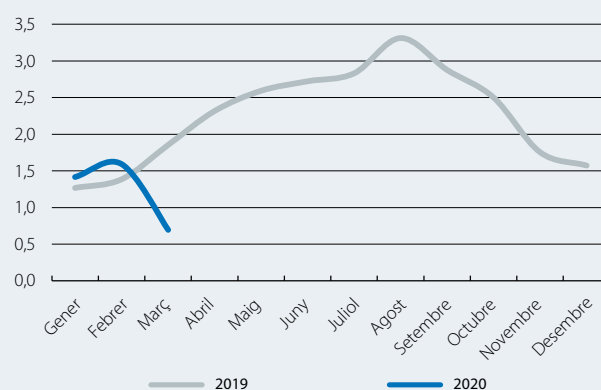
A Portugal, el primer cas de coronavirus es va identificar el 2 de març del 2020, i, dues setmanes després, es va decretar l'estat d'emergència. L'esclat de la pandèmia a Portugal al març va provocar una caiguda abrupta en l'activitat turística, ja que el nombre d'hostes en establiments d'allotjament turístic¹ amb prou feines va ser la meitat que al març del 2019: és a dir, les visites d'hostes nacionals i estrangers van registrar una caiguda interanual del 51% i del 48%, respectivament. És més, a l'abril i al maig, tot fa pensar que s'haurà produït una paralització gairebé total del sector. En concret, s'estima que, en aquests dos mesos, l'arribada de passatgers en vols turístics s'haurà reduït gairebé el 93%.² A més a més, el 80% dels establiments d'allotjament turístic van registrar cancel·lacions de reserves entre el març i l'agost, la qual cosa, ja al març, es va traduir en una caiguda interanual del 60% en els seus beneficis.

Les dificultats del sector són especialment destacables per la importància que el turisme té a Portugal. El 2019, el turisme internacional va generar 18.431 milions d'euros en ingressos, xifra que correspon al 8,7% del PIB portuguès. Però, al març d'enguany, es va registrar una reducció interanual dels ingressos internacionals del turisme del 43%, la qual cosa significa que, en el conjunt del primer trimestre, les exportacions del sector turístic van caure l'11%. Tot i que les restriccions a l'activitat ja es comencen a aixecar, en els propers mesos, els límits sobre la mobilitat internacional continuaran sent severs, de manera que s'espera una recuperació lenta del turisme exterior. Així, en un escenari en què les exportacions internacionals del sector turisme presentessin caigudes interanuals al voltant del 95% en el segon trimestre (pic de la pandèmia), del 75% en el tercer trimestre i del 50% en el quart trimestre, la seva caiguda en el conjunt de l'any s'aproparia al 65%. En aquest escenari, el turisme exterior seria, per si sol, responsable d'una caiguda del 13% en les exportacions totals i del 6% del PIB el 2020.

1. Inclou l'allotjament local.

2. Variació interanual estimada per Turisme de Portugal.

Portugal: hostes en establiments turístics
(Milions d'hostes)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

No obstant això, la importància del sector turístic en l'economia va més enllà del turisme internacional. El 2019, el consum de tots els turistes es va enfilar fins al 15% del PIB, i el sector en conjunt va representar el 10% de l'ocupació. En el 1T 2020, l'evolució dels beneficis del sector suggereix que l'activitat va ser el 20% inferior a l'habitual. Ja en el segon trimestre, en el pic de la pandèmia, les dades apunten a un descens de l'activitat del 90%. En un escenari en què la taxa d'activitat es recuperés fins al 40% en el 3T i fins al 60% en el 4T, la reducció de l'activitat del sector en el conjunt del 2020 s'aproparia al 60%, la qual cosa representaria que, per si sol, el sector del turisme seria responsable d'una caiguda del PIB propera al 9% enguany.

L'impacte final vindrà determinat, en gran part, pel nivell d'obertura a la mobilitat internacional que, finalment, es produeixi durant el 3T, ja que, durant aquest període es concentra el 40% dels ingressos anuals per turisme. Les previsions de les principals institucions per al turisme europeu i mundial no són gaire encoratjadores i indiquen un declivi de l'activitat turística propera al 40% el 2020.³ Aquestes mateixes institucions preveuen l'inici de la recuperació el 2021. No obstant això, és probable que es triguï anys a recuperar els nivells d'activitat turística anteriors a la crisi. La crisi de la COVID-19 no solament tindrà un impacte sense precedents sobre l'activitat, sinó que també genera un nivell elevat d'incertesa sobre els possibles canvis en els patrons de consum i en els hàbits de vida. Les conseqüències de la «nova normalitat» al sector del turisme no solament dependran de l'evolució de la malaltia, sinó també dels possibles canvis en els hàbits de distanciament físic i de mobilitat internacional.

Daniel Belo

3. A partir de dades de l'European Travel Commission.